Üldkokkuvõttes võib öelda, et möödunud aasta on eesti pedagoogilisse ellu toonud küll palju elevust ja liikumist, ent positiivset ja rõõmustavat on sellest kristalliseerunud vähe. Osa küsimusi (keskkooli reform, võõrkeelte probleem) ootab alles lahendamist, teise osa lahendamine (eksamid, hindamisviisi muutmine, õpetajaskonna killustumine) tähendab pigemini tagasiminekut kui edu.

Vabaharidustöö.

1. Kirik haridustegurina.

Kiriku hariduslikust tegevusest väärib viimasel ajal eriti allakriipsutamist kiriklik noorsootöö ja kirikumuusika edendamine. Esimeseks otstarbeks teotseb konsistooriumi juures eriline kirikliku noorsootöö sekretariaat. Koguduste juurde on mitmel pool asutatud noorte osakonnad. Suurt rõhku on hakatud panema pühapäevakoolide tööle.

Kiriku enda elus on eelmisel aastal ilmnenud mõningaid uusi jooni. Kõigepealt tuleks nentida ta suuremat aktiivsust poliitika alal. Kuna vabadussõjalaste liikumine lubas võimule pääsedes kirikule mõnesuguseid soodustusi ning üldse püüdis kiriklikkude ringkondadega hoida head kontakti, kaldusid paljud kirikuõpetajad nende sõiduvette. Kihutustööst Põhiseaduse muutmiseks võtsid õige mitmed pastorid aktiivselt osa, samuti üldisest kihutustööst vabadussõjalaste kasuks. Pärast uue Põhiseaduse vastuvõtmist korraldatud tänujumalateenistused on vaid üks lüli selles ahelas.

Teiselt poolt paljastasid mitmed nähted, nagu raskused õpetaja valimisel Tartu Pauluse koguduses, arusaamatused Hallistes, B. Aareandi vägistuslood jne., kiriku seesmist distsipliinipuudust, mille likvideerimiseks kiriku keskvalit-

Eesti kroonika 1933, lk. 71